

Många uppfinnare på Tekniska Mässan

Handelsminister Leif Pagrotsky invigde årets Tekniska Mässa på Stockholmsmässan och betonade i sitt tal samarbetet med Baltikum och Polen. Han fortsatte med att dela ut stipendier och priser till 24 pristagare i den stora Skapatävlingen.

Pristagarna startade i en kommundävlings som övergick i en länsvis utslagstävling. En vinnare per län sällades fram. I år återfanns alla Sveriges län, 21 stycken, i finalen som kan ge en eller flera vinnare. Tävlningen är öppen för idégivaren, upphovsman/män eller annan person med rätt att nyttja den stipendiegrundande idén, som det står i stadgarna.

Granskningen och värderingen av tävlingsförslagen sker av en mycket kvalificerad jury inkluderande specialister från Patent- och Registreringsverket, PRV, för att garantera att det verkligen är unika produkter och nyheter som tävlar. En väsentlig tanke med priset är att ge tävlande innovatörer och uppfinnare en mental och ekonomisk knuff framåt till marknadsframgångar.

Priset delas ut av Skapa-stiftelsen till minne av Alfred Nobel. Bakom stiftelsen återfinns bl a Föreningssparbanken AB, Föreningen Sveriges Verkstadsindustrier, Svenska Uppfinnareföreningen och Stockholmsmässan AB med stödinsatser från ALMI Företagspartner, NUTEK, PRV och Stiftelsen Innovationscentrum.

Ny typ av kompressor

Det främsta priset gick i år till Holger Jönsson från Borlänge, som egentligen är konstruktör av emballagemaskiner. Han har helt på egen hand tagit fram en ny kompressortyp, och belönades med 300.000 kronor.

– Konstruktionen kan mycket väl vara ett riktigt guldägg, sade jurymedlemmen Gunnar Ruding, som själv genom ledande befattningar inom Atlas Copco har stor erfarenhet av kompressorer. Juryn framhöll i sin motivering att Holger Jönssons konformerade rotor ger såväl billigare som effektivare kompressorer.

Bengt-Olof Drugge visade en helt ny typ av fläkt.

Hans Hedström har uppfunnit ett lasermätssystem.

Leif Pagrotsky invigde mässan och delade ut diplom och priser.

Effektiv spiralfäkt

Men många andra av de olika uppfinningarna var också intressanta. Bengt-Olof Drugge, som representerade Norrbotten, deltog med en ny typ av spiralfäkt. Fläkten bygger på Archimedes spiral och har en konstant kanalaröa i fläktens diffusor. Detta medför att ljudnivån sänks med 10 db och verkningsgraden höjs med 10 % jämfört med marknadens nuvarande bästa fläktar. En provfläkt finns i LKAB:s besöksgruva.

– Om alla LKAB:s fläktar var av den här typen, så skulle företaget spara 50 miljoner kronor/år vid oförändrat luftflöde, säger Bengt-Olof Drugge.

Lasermätning

Hans Hedström har startat ett företag som heter Megascale och konstruerat ett laser-

mätssystem. Mätenheten förflyttas längs stålprofiler som monteras i tak eller väggar. Ett exempel som visas är bearbetning av en propelleraxel, där en takmonterad mäthenhet lägger ut en laserlinje på axeln, medan en andra enhet med digitalkamera avläser diameter och längd under pågående bearbetning.

Årets mässa var den största i mässans snart 40-åriga historia, med över 650 olika utställare på drygt 26.000 m². Det handlade i år mycket om verktyg och verktygsmaskiner, men det fanns också en ovanligt stor IT-avdelning. I kongressavdelningen presenterade Ingenjörsvetenskapsakademien projektet "Teknisk Framsyn", där 130 av Sveriges skarpaste hjärnor tänkt till och skapat en rad främmande framtidsscenarier.

Stefan Ljungberg, text och foto